

Sayın Konuklar,

Bugün Ülkemizin gelişmesi ile ilgili önemli konulardan biri olan Ar-Ge ve bunun paralelinde Üniversite-Sanayi işbirliği konusunun bölgemiz özelinde değerlendirilmesine vesile olan bu toplantıya ev sahipliği yapmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Çukurova'da Adana son 45 yılda hızla gelişti ve değişti.

Nüfus olarak yaklaşık 5 kat, alansal olarak 6 kat arttı. Bu geçen dönem içerisinde Çukurova Üniversitesi kuruldu ve hızla bugünkü konumuna ulaştı, 1984'de Adana Organize Sanayi Bölgesi kuruldu 1990'larda gelişimi hızlandı. Aynı dönemde kentleşme özellikle Kuzey Adana'da hızlandı. Odalar, dernekler gibi sivil toplum örgütleri inisiyatif almaya başladı. Çukurova Üniversitesi de bu süreçte Adana'nın olumlu yöndeki her gelişim ve değişimine katkı koymaya çalıştı. **Çünkü, Üniversitemiz kuruluşundan itibaren temel ilkesini, sadece eğitim değil aynı zamanda, araştırma ve toplumsal hizmet olarak belirlemiştir.** Bu üç görevi tam olarak yerine getirenler ancak iyi üniversite olabilir.

Adana'nın ithalat-ihracat rakamlarına baktığımızda Global Ekonomik Krizden etkilenmesine rağmen bölgemizde bir dinamizm olduğunu görebiliyoruz. Bölgenin altyapısı ve kültürü eksiklere rağmen Ar-Ge konusunda önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.

Üniversitemiz ölçeğinde Ar-Ge potansiyeline bakacak olursak, 2049 öğretim elemanı, 16 fakülte, 26 Araştırma Merkezi ile faaliyet göstermektedir. Fen Bilimleri Alanında toplam 5800 Lisansüstü mezun vermiştir. 2008'den buyana 21 adet San-Tez projesi alınmıştır. Ayrıca Üniversitemiz kendi öz-kaynaklarında yılda yaklaşık 9 Milyon TL Bilimsel Araştırma Projeleri için kaynak aktarmaktadır. Üniversitemiz TÜBİTAK'tan en fazla sayıda proje alan 5. Üniversitedir. Proje başvurularındaki başarısı yaklaşık %30'dur. Öğretim üyesi sayımız son yıllarda artmamasına rağmen yayın sayımız artmaktadır, öğretim üyesi başına düşen yayın sayısında 10, yıllık toplam yayın sayısında 13. sıradayız. Bilindiği gibi TÜBİTAK ile birlikte hazırlanan ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Nihat Ergün tarafından açıklanan "Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi" üniversitelerin Ar-Ge potansiyeli konusunda önemli bir göstergedir. Endeks 5 ana-başlıktan ve 23 alt göstergedenden oluşmaktadır.

Çukurova Üniversitesi 168 üniversite arasında 20. Sırada yer almıştır. Puanlama içerisinde üniversite olarak üzerinde durmamız gereken nokta Fikri Mülkiyetler yani özellikle patent konusudur. Patent maalesef bildiğiniz gibi ülkemiz için de önemli bir sorun, Bakanlığımızın bu konuda bir program ve çalışma başlattığını biliyoruz, bunun sonucunda özellikle marka ve endüstriyel tasarım başvuru sayılarında son yıllarda Avrupa'da üst sıralara yükseldik.

-Ancak Adana'nın patent başvurusunda bulunduğu sıranın büyüklüğü ve potansiyeli ile orantılı olmadığı açıkça görülmekte. Bu konu bölgemiz için Üniversite-Sanayi işbirliği ve Ar-Ge sorunları arasında ilk sıralarda gelmektedir.

-Bölgesel İnovasyon Sistemi ana aktörleri, bunlar özel sektör, kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve diğer araştırma kuruluşları, maalesef ortak bir vizyon oluşturamadı ve kalkınmada öncelikli ortak hedeflere odaklanamadı.

-Bölgesel ihtiyaçlar üniversitelerin araştırma öncelikleri arasında yer almadı.

- Sektörler kendi içinde ortak bir ağ oluşturamadı, ortak üretim çıkarları doğrultusunda bir paylaşımına gidilmesinde geç kalındı. Bunun başarılı örneklerini yurtdışında büyük rakip firmaların, belirli konularda ortak çalışmalarından biliyoruz.

-Ülkemizde sanayi sektörünün büyük bir bölümünü oluşturan KOBİ'ler Ar-Ge ve teknoloji kabiliyetlerine göre gelişmişlik sıralaması yaptığımızda 4 gruba ayrıldığı görülüyor

1. *Teknolojik rekabetçi*

2. *"Araştırma yürüten"*

3. *"Düşük teknoloji"*

4. *"Teknolojik ilerlemeyi hedefleyen"*

Ülkemiz ve bölgemizdeki KOBİ'lerin çok büyük bir kısmı maalesef düşük teknoloji ve teknolojik ilerlemeyi hedefleyen gruba girmektedir. Birinci ve ikinci kategoride çok az KOBİ bulunmaktadır. Bu durum Üniversite-sanayi işbirliğindeki önemli kısıtlarımızdan birisidir. Ayrıca firmalar özgün teknoloji üretmek yerine hazır teknolojileri transfer etmeyi tercih etmektedirler.

Üniversitelerimiz sanayi ile işbirliğinin eksikliği konusunda eleştiriler almakta bunların kısmen haklı olduğunu da görüyoruz ancak sanayimizin işbirliği ve Ar-Ge konusunda da ciddi eksikleri ve sıkıntıları bulunmaktadır. Bu konuda en çarpıcı değerlendirme ÜSAM'ın Çukurova Kalkınma Ajansı desteğiyle bölgemizde yapmış olduğu detaylı bir araştırma sonucunda açıkça görülmektedir. Bu çalışmada Adana Sanayi Odasına Kayıtlı 1416 Sanayiciden görüşmeyi kabul eden ve aktif olan 901 firma ile birebir görüşülmüştür. Sonuç olarak bölgemizde bulunan firmaların sadece %15'inde Ar-Ge birimi var ve bunların da sadece %10'u gerçek anlamda Ar-Ge yapıyor. Bu kuruluşların sadece %5'inde mühendis bulunuyor, onlar da ancak firmanın rutin işlerini yürütüyorlar.

-Tarım sektörü bölgemiz ve ülkemiz için stratejik öneme sahiptir. Ancak TARIMSAL ÜRETİM DEĞERLERİ'ne bakıldığında 7. sırada yer almaktayız, bu da katma değeri yüksek ürünlere yönelmede sorunumuz olduğunu göstermektedir. Üniversitemizde yer alan birimlerden bu sektöre teknoloji ve bilgi transferinde kopukluk olduğu görülmektedir.

-İstatistik Bölge Birimleri bazında Ar-Ge harcaması ve Ar-Ge insan gücünde 5.sırada yer almaktayız. Bu durum ulusal ve uluslararası kaynaklardan bölgesel anlamda yeterince yararlanamadığımızı göstermektedir. Bu duruma bir diğer örnek TÜBİTAK'ın 1995 yılından buyana özel sektöre yönelik Ar-Ge desteklerinden, 2012 yılı rakamlarıyla Adana sadece %1 oranında yararlanmış olmasıdır.

-Eğitilmiş insan gücümüzü maalesef bölgemizde tutamamaktayız, bu nedenle eğitim istatistikleri Adana'nın Türkiye ortalaması altında kaldığını gösteriyor.

Diğer önemli sorunları sıralayacak olursak;

-Üniversite-sanayi işbirliğinin kurumsal bazda kurulamaması, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri arasındaki koordinasyon eksikliği.

-Ağırlıklı olarak aile şirketlerinin olması ve kurumsallaşamamaları

-Sanayi kuruluşlarının Ar-Ge yatırım ve çalışmalarına yönelik finansmanı büyük ölçüde devletten beklemesi, Ar-Ge kültürünün oluşmaması.

-Kalkınma Ajansı proje başvurularında üniversiteye proje kotası getirilmesi.

-Kollektif çalışma ve ekip oluşturma alışkanlığının olmaması: Birlikte çalışma kültürünün ve alışkanlığının yerleşmemiş olması, mevcut ulusal destek programlarına bakıldığında büyük çoğunlukla bireysel çalışmaların desteklendiği programlar ağırlıklıdır, bu durum bu alışkanlığı kronikleştirmektedir.

-Üniversite-Sanayi işbirliği kapsamında faaliyet gösteren öğretim üyelerine döner sermaye kapsamında yüksek oranda vergi uygulanması.

ÇÖZÜM ve GİRİŞİMLER

Bu sorunların çözümüne yönelik Üniversitemizin önemli girişimleri bulunmaktadır;

- Teknoloji Transfer Ofisi Başvurusu:** Teknoloji Transfer Ofisi kurma çalışmaları devam ediyor. Üniversite ve bölgemizin bu oluşuma ihtiyacı var.
- 2. Etap **Teknokent:** kurulum aşamasında, 3.5 Milyon TL ödeneğine izin verildi.
- Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi**, yapısı değişiyor daha dinamik bir birim haline geliyor. **Proje Geliştirme ve Koordinasyon Birimi** kuruluş aşamasında. Akademik personelin işbirliği ve proje kaynakları konusunda bilgilendirilmesi konusunda faaliyet gösterecek.

Adana Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi (ÜSAM)- Adana (2000) Ar-Ge kültürünü oluşturmak için faaliyet göstermeye devam ediyor, örneğin:

Ar-Ge, kurumsallaşma ve yenilikçilik gibi konularda Çukurova Üniversitesi'nden yaklaşık 200 öğretim üyesi ile "proje ve danışmanlık" çalışmaları yapmış yaklaşık 200 konferans, seminer ve 100 sertifikalı eğitim programı düzenlemiştir.

Ayrıca Adana İçin Yeni Yatırım Olanakları Belirlemek amacıyla bir diğer kuruluş olan *Adana Yatırımları Araştırma Ve Geliştirme Merkezi – AYAGEM* (2002) belirli bir dönem faaliyet göstermiştir.

Üniversitemizin köklü Ziraat Fakültesi ile 2010 yılında hizmete giren **Biyoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi** özellikle tarım sektörüne katkı sağlayacak, Ar-Ge sorunları bölümünde belirttiğim katma değeri yüksek üretime yönelik bölgemizin verimliliğini artıracak araştırmaları ile Tarımsal Üretim Değerleri listesinde Çukurova'yı üst sıralara taşıyacaktır. Ayrıca proje aşamasında olan Merkezi Laboratuvar Ar-Ge çalışmalarına önemli destek sağlayacaktır.

- Sorunlar farklı alanlardaki araştırmacılara ilan edilmeli, bunun için üniversite ve sanayi arasında iletişim platformu oluşturulması konusunda hazır olduğumuzu belirtmek isterim.
- Sınai mülkiyetle ilgili yüksek lisans ve doktora programlarında dersler oluşturulmasını önemsiyoruz.
- Akademik yükselme ile bilimsel ödül/destek kriterlerinde patentin etkin bir kriter olarak kullanılmasını ön plana çıkartıyoruz
- Üniversitemiz, paydaşların bir araya gelerek bölgesel ortak hedefler için gayret göstereceği mekanizmaların kurgulanmasında katkı yapmaya hazırdır. Ar- Ge çalışmalarının yapılması için gerekli yer ve altyapının kurulması ile ilgili her platformda Üniversite aktif olarak görev alacak ve akademisyenlerin bu faaliyetlere katılımı teşvik edilecektir.

Prof.Dr. Mustafa KİBAR
Rektör